

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 22.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 22. 8:00

I.

Időtartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszlevelet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. Rövid választ igénylő feladatok

1. A feladat Augustus politikai rendszerével kapcsolatos.

Válaszoljon a források és ismeretei alapján a kérdésekre! (Az egyes kérdések a szöveg aláhúzott és betűkkel jelölt részeire vonatkoznak.)

„[...] Mérlegelve a dolgot, hogy egyrészt magánemberként most már nemigen élhet biztonságban, másrészt nem bízhatja az államot könnyelműen több ember gondjára^(a), megmaradt az elhatározásnál, hogy megtartja a hatalmat [...] mindenáron ara törekedve, hogy a dolgok új rendje^(b) miatt senki se elégedetlenkedjék.” (Suetonius)

„A fölöslegesen felduzzasztott szenátusból hitvány és rendetlen csődület lett. Augustus kétszeri megrostálással visszaadta régi keretét. [...] A szenátorokat is csak egyenként, motozás után bocsátották elébe^(c). Egyeseket rábírt, hogy önként mondjanak le tisztségükről, s ha ezt megtették, továbbra is megengedte, hogy díszruhájukat viseljék, színházban és nyilvános lakomákon a szenátorokat megillető díszhelyen üljenek.” (Suetonius)

a) Nevezze meg, milyen római államformára utal az aláhúzott szövegrész! (0,5 pont)

.....

b) Hogyan hívták latinul az új kormányzati rendszert, amelyre az aláhúzott szövegrész utal? (0,5 pont)

.....

c) Milyen ismert történelmi előzmény tette indokolttá az intézkedés meghozatalát?

(1 pont)

.....

d) Melyik ütközet következtében jutott egyeduralomra Octavianus? (Elemenként 0,5 pont.)

Év:.....

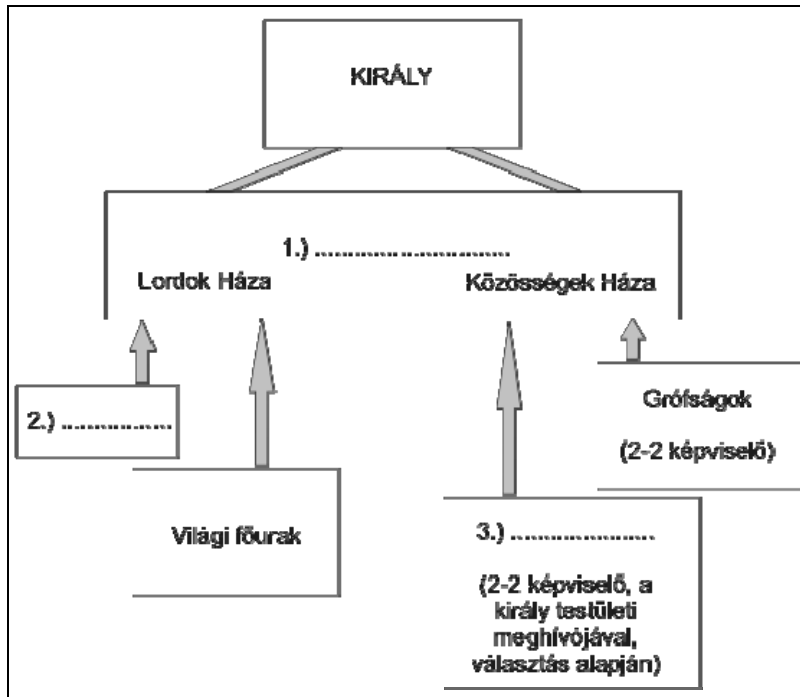
Helyszín:.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. A feladat az angol rendiséghez kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre az ábra és ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Egészítse ki az ábrát a hiányzó fogalmakkal! Válaszát írja a sorszámokkal jelölt pontozott vonalra!

b) Hogyan vehettek részt a főurak a Lordok Házának ülésén?

.....

c) Húzza alá, hogy melyik igaz a középkori angol törvényhozó testületre!

Egykamarás

Kétkamarás

d) Mikor alakult ki az angol rendiség?

Évszázad:.....

3 pont	
--------	--

3. A feladat Hunyadi Mátyás külpolitikájához kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

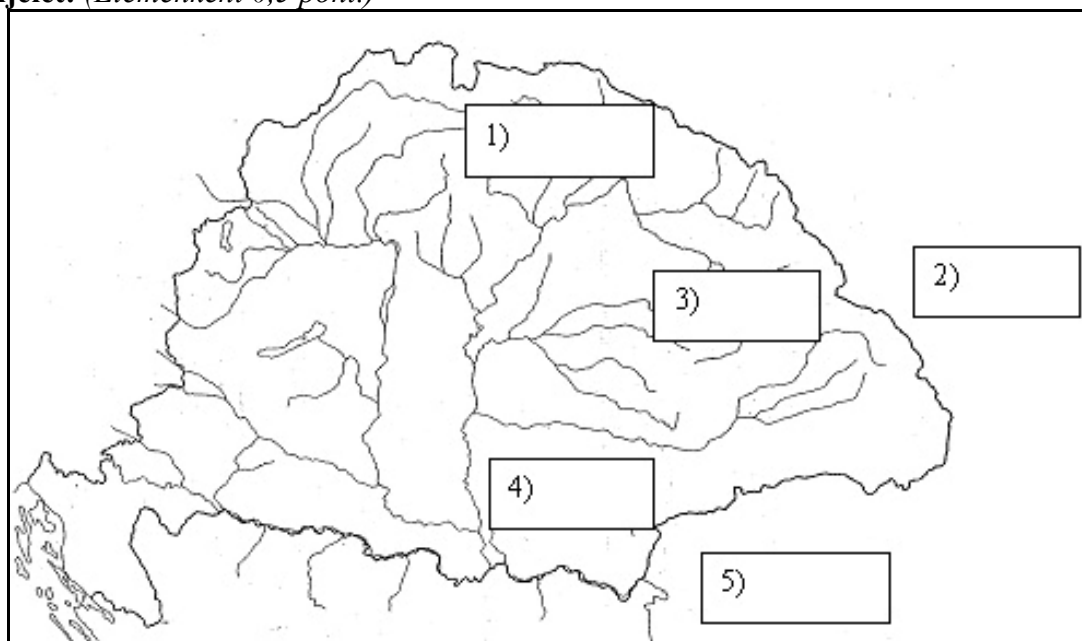
„Tekintetes és általunk őszintén kedvelt nagyságos hívünk [...] megértettük jóakarodat és kiváló lelkületedet a mi [...] szent koronánk szolgálata iránt, [most], miután már nagyobbrészt visszaszerezted javaidat és örökségeidet, amelyeket mint a legsajátabbat a török császárnak zsarnokságából és kegyetlenségéből elvesztettél, és hogy magadat szolgálatunkra [...] igen készségesnek és késznek ajánlod, [...] ezt mi tőled kegyes lélekkel elfogadjuk.” (Mátyás, István moldvai vajdának; 1485)

a) Említsen egy okot, hogy miért fogadta el Mátyás a vajda ajánlatát! (0,5 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Írja be a térképvázlat megfelelő téglalapjaiba Moldva (A) és Havasalföld (B) betűjelét! (Elemenként 0,5 pont.)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

„Legfenségesebb király urunk parancsára hírül adjuk nektek, hogy legfenségesebb urunk a bécsiekkel folytatott különböző tárgyalások után és miután megadta magát a város [...] bevonult a városba.” (Részlet Márton budai lelkész leveléből; 1485)

c) Mi volt Mátyás hosszabb távú célja a város elfoglalásával? (0,5 pont)

.....

d) Mettől meddig uralkodott Mátyás? (1 pont.)

.....

3 pont	
--------	--

4. A feladat a felvilágosodással és a francia forradalommal kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

„I. Minden ember szabadnak és jogokban egyenlőnek születik és marad; a társadalmi különbségek csakis a közösség szempontjából való hasznosságon alapulhatnak.

II. Minden politikai egyesülés célja az ember természetes és elvülhetetlen jogainak megőrzése. Ezek a jogok a szabadság, a tulajdon, a biztonság és az elnyomásnak való ellenállás.

III. Minden szuverenitás [önrendelkezés] alapelve lényegét tekintve a nemzettől származik. Semmilyen testület, semmilyen egyén nem gyakorolhat olyan hatalmat, amely nem kifejezetten ebből ered.

VI. A törvény a közakarat kifejeződése. Valamennyi állampolgárnak jogában áll személyesen vagy képviselőin keresztül részt venni megalkotásában.[...] Mivelhogy a törvény előtt minden polgár egyenlő, tehát minden polgár egyformán alkalmazható minden közhivatalra, állásra és méltóságra, erényeik s képességeik

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

különbözőségén kívül egyéb különbséget nem ismerve.

VII. Mindenkit csak a törvény által előírt és általa meghatározott formák szerint lehet vád alá helyezni, letartóztatni vagy fogságban tartani. [...]

X. Senkit nem szabad meggyőződése miatt zaklatni, legyenek ezek akár vallásiak, feltéve, hogy ezek megnyilvánulása nem zavarja a törvényes rendet.

XI. A gondolatok és vélemények szabad közlése az ember egyik legértékesebb joga; tehát minden állampolgár szabadon beszélhet, írhat és nyomtathat, de a törvény által meghatározott esetekben felelnie kell e szabadsággal való visszaélésekért. [...]

XV. A társadalomnak joga van elszámoltatni kormányzata valamennyi köztisztviselőjét.

XVI. Az olyan társadalomnak, amelyből e jogok biztosítékai hiányoznak, s ahol a törvényhozó és végrehajtó hatalom szétválasztását nem hajtották végre, semmiféle alkotmánya sincs.

XVII. Tulajdonától - lévén a tulajdonjog szent és sérthetetlen - senki meg nem fosztható [...].” (Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata)

a) Melyik évben keletkezett a fenti dokumentum?

.....

b) Nevezze meg azt a felvilágosodás korában keletkezett fogalmat, amelyre a III. és XV. pontok utalnak! Melyik francia szerző elméleti munkáiban jelenik meg ez a fogalom?

Fogalom:.....

Személy:.....

c) Melyik pont szól a parlamentáris képviselő rendszeréről?

.....

d) Melyik szerzőhöz köthető a XVI. pontban megfogalmazott gondolat!

.....

e) Nevezzen meg három olyan uralkodót, akik a felvilágosult abszolutizmus szellemében kormányoztak!

.....

.....

.....

4 pont	
--------	--

5. A feladat a XVIII. századi magyar társadalommal kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

„Nemcsak a magam java, de a közjó érdekében is szorgalmasan és minden erővel azon fáradozom, hogy svábokkal [...] az üres helységeket népessé tegyem, és így az említett lakossághiányt legalább részben kiegyenlítssem, egyúttal pedig a közterhek és kötelezettségek ellátásáról gondoskodjam és ami a legfőbb dolog: a katolikus vallás is inkább gyarapodhassék.” (Gróf Károlyi Sándor; 1712)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Nevezze meg az újranépesítésnek azt a formáját, amelyet a forrás említ!

.....

b) Ki volt Magyarország uralkodója a forrás keletkezésének idején?

Uralkodó neve:.....

c) Írja a szövegrész alatti pontozott vonalra a forrásban említett etnikum nevét!

1. „Békéscsaba példája is mutatja, hogy az Alföld újratelepítésekor hány helyről érkeztek jobbágyok. Az első [nem magyar] telepesek 1718-ban érkeztek a városba Nógrád, Hont, Gömör és Zólyom vármegyékből.[...] A betelepülések következtében [...] a településvonal a XVIII. század végére 10-40 kilométerrel délebbre tolódott ki, mint a középkorban.” (Ács Zoltán történész)

Etnikum neve:

2.„A Magyarországra érkező telepesek [...] kezdetben kizárólag katolikusok voltak. A bécsi udvar szemében [...] [ők] mindenekelőtt a birodalom támaszai voltak. Nem fertőzték [őket] kuruc hagyományok.[...] a telepesek olyan gazdasági kultúrát is hoztak, amelyet a tőkés fejlődés irányába mutató árutermelés alakított ki.” (Ács Zoltán történész)

Etnikum neve:

3.„[...] A korábbi századokban is jelentős szerepet játszottak a hazai kereskedésben. Szívesen szállták meg a folyók, elsősorban a Duna mellett lévő, tranzitkereskedelem szempontjából fontos városokat. Jelentős volt a [...] kereskedők tevékenysége Tolnán, Dunaföldváron, Ráckevén, Budán, Pesten, Vácott és Szentendrén. [...] Társaságokba tömörültek, és úgy járták a Dunát a bolgár kikötőktől a délnémet kereskedővárosokig.” (Ács Zoltán történész)

Etnikum neve:

5 pont	
--------	--

6. A feladat a napóleoni háborúkhöz és a korszak nagyhatalmi politikájához kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

a) Melyik országban érte először végzetes kudarc a Napóleon által vezetett sereget? (0,5 pont)

.....

„A győztes nagyhatalmakat három fő cél vezette: először is Franciaországot megakarták akadályozni abban, hogy újból fenyegethesse Európát. [...] Másodsor a győztesek a kisebb országok rovására akartak erősödni, de semmiképp sem oly mértékben, hogy az a nagyhatalmak egyensúlyát felborítsa. Végül arra törekedtek, hogy ahol lehet, újból a régi dinasztikiakat ültessék vissza trónra.” (M. Roberts történész)

b) Nevezze meg, melyik kongresszusra utal a fenti forrásrészlet? (0,5 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Ki volt a kongresszus házigazda-diplomatája? (0,5 pont)

.....

d) Válassza ki bekarikázással a felsorolt fogalmak közül azt, amelyik a fenti idézetben aláhúzott szövegrészlethez kapcsolható! (1 pont)

/ emigráció / rekonstrukció / restauráció / intervenció /

e) Nevezze meg, hol zajlott az alábbi idézetben olvasható ütközet? (0,5 pont)

„[1815] június 18-ának reggelén szembekerültek egymással. A francia hadsereget [...] pánik szállta meg: a porosz lovasság rávetette magát a császári gárdára, amely két tűz közé szorult. [...] Wellington, aki egész napon át állta Napóleon csapatainak gyilkos támadásait, maga is általános rohamra indult. [...] Mindennek vége volt.” (J. Tarle történész)

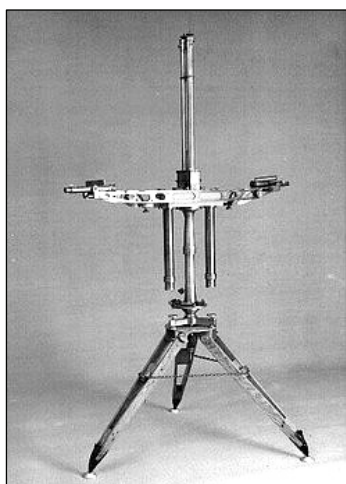
.....

3 pont	
--------	--

7. A feladat a dualizmus korának építészetéhez és technikai újdonságaihoz kapcsolódik. (Elemenként 0,5 pont.)

a) Rendelje a dualizmus találmányait, alkotásait ábrázoló képekhez a megfelelő személyt! (Egy név kimarad.)

Személyek: Kandó Kálmán, Ybl Miklós, Eötvös Lóránd, Bánki Donát, Schulek Frigyes, Puskás Tivadar, Steindl Imre

Torziós inga

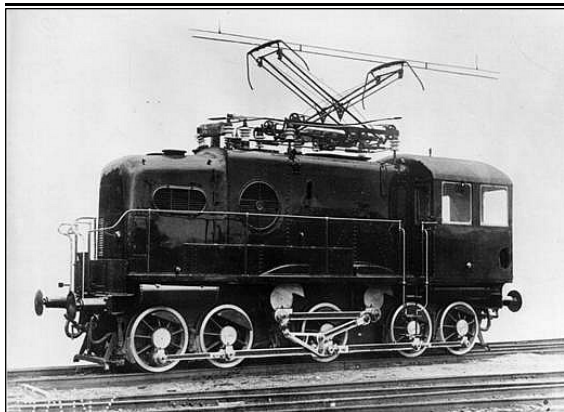
.....
név

Telefonközpont

.....
név

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Villanymozdony

.....
név

Operaház

.....
név

Parlament

.....
név

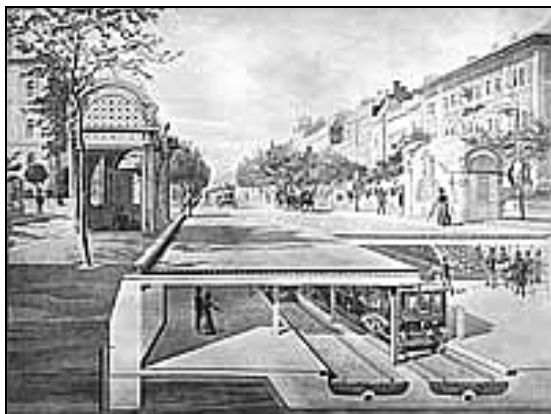

Halászbástya

.....
név

b) Nevezze meg, melyik közlekedési beruházáshoz kapcsolódik az alábbi forrás és kép!

„Ily körülmények között az egyedüli helyes megoldás csak az lehetett [...], a Gizella tértől az Andrássy úton át végig a városligetig [...] nyitni utat a közlekedésnek. A viteldíj egységesen 20 fillérben van megállapítva és a menetjegyeket a peronokon felállított automaták osztják.” (Budapesti Hírlap)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Nevezze meg azt az ünnepségsorozatot, amelyhez a beruházás kapcsolódott!

.....

4 pont	
--------	--

8. A feladat a második világháborúval kapcsolatos.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Az egyes kérdések a szöveg aláhúzott és betűkkel jelölt részeire vonatkoznak.) (Elemenként 0,5 pont.)

„Sztálin üdvözölte az Egyesült Államok csendes-óceáni sikereit, közölte azonban, hogy a szovjetek egyelőre nem kapcsolódhatnak be a Japán elleni küzdelembe, mert úgyszólván teljes haderejükre Németország ellen van szükség. [...] Őszintén elismerte, hogy az oroszokat váratlanul érték a [...] sikerek^(a). A németek a vártnál gyöngébbnek bizonyultak. [...] A szovjet kormány mindig is nagy jelentőséget tulajdonított az olaszországi hadjáratnak, mert megnyitotta a szövetségesek előtt a Földközi-tengert. De Németország megtámadásához Olaszország nem jó kiindulópont. [...]” (Churchill az 1943 novemberében rendezett teheráni konferenciáról)

„[A sztálini stratégia] lényege az volt, hogy támadja [tárgyalópartnereit] a második front^(b) késlekedő megnyitása miatt. Sztálin szerette tárgyalópartnereit védekező állásba szorítani. [...] Kierőszakolt egy formális ígéretet a második front [...] megnyitására. [...] A három szövetséges megegyezett Németország teljes lefegyverzésében^(c), valamint az azt követő megszállási zónák^(d) létrehozásában.” (Kissinger az 1943 novemberében rendezett teheráni konferenciáról)^(e)

a) Nevezze meg, hol (város) történt a keleti fronton jelentős fordulat 1943 elején?

Város neve:.....

b) Hol (tájegység) és mikor (év, hó) nyílt meg a „második front”?

Helyszín:.....

Időpont:.....

c) Mikor következett be (év, hó) a német kapituláció?

Időpont:.....

d) Sorolja fel, hogy a világháború után mely hatalmak hoztak létre megszállási zónákat Németország területén?

.....

e) Nevezze meg ki volt a teheráni konferencia harmadik vezető politikusa!

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. A feladat a két világháború közötti Magyarország társadalmi-művelődési viszonyaihoz kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

„Szeretném a köztudatba bevinni, hogy a [...] lefegyverzett Magyarországon a kultusztárca tulajdonképpen honvédelmi tárca is. Honvédelmi tárca olyan értelemben, hogy most elsősorban a szellem, a művelődés fegyvereivel kell védeni hazánkat, s ezekkel az eszközökkel kell mindig újból bebizonyítanunk a világ nemzetei előtt, hogy a magyar viszontagságos életének második ezer esztendejében is életképes, erős, és hogy bántani nagy történelmi igazságtalanság.” (Miniszteri beszédrészlet; 1925)

a) Nevezze meg, hogy kihez kapcsolódik a fenti beszéd! (1 pont)

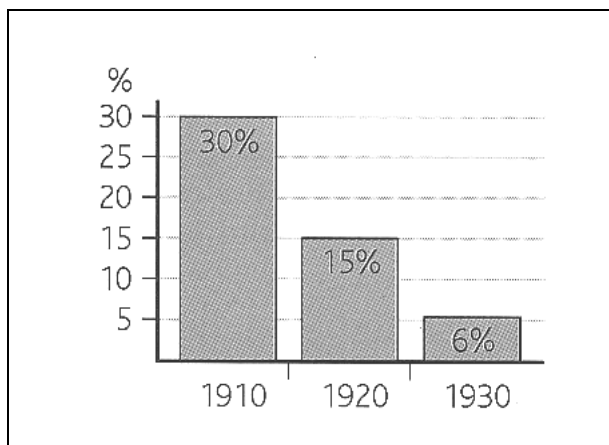
.....

b) Melyik történelmi eseményre utal az aláhúzott kifejezés? (0,5 pont)

.....

c) Említsen egy olyan intézkedést, amely magyarázza az alábbi diagram adatait!

(1 pont)

Az analfabéták aránya a hat év feletti lakosság körében

Intézkedés:

.....

„Gyarapították az elemi népiskolától az egyetemig a tornaórák számát azzal a nyílt céllal, hogy katonai szolgálatra alkalmas fizikumú ifjúságot neveljenek. Ez növelte az iskolán kívüli diákmozgalmak, a cserkészlet és [...] a leventemozgalom jelentőségét, állami támogatását.” (L. Nagy Zsuzsa történész)

d) Milyen feladatot tűzött ki célul a kultusztárca az iskolák számára az oktatáson kívül? Említsen kettőt! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„A tudományegyetemekre, a műegyetemre, a budapesti egyetemi közgazdaságtudományi karra és a jogakadémiákra az 1920/21-ik tanév kezdetétől csak oly egyének iratkozhatnak be, kik nemzethűségi s erkölcsi tekintetben feltétlenül megbízhatók. [...] Az engedély megadásánál a nemzethűség és az erkölcsi megbízhatóság követelményei mellett [...] arra is figyelemmel kell lenni, hogy az ország területén lakó egyes népfajokhoz és nemzetiségekhez tartozó ifjak arányszáma a hallgatók közt lehetőleg elérje az illető népfaj vagy nemzetiség országos arányszámát.” (Az 1920/XXV. törvény)

e) Nevezze meg, milyen néven vált ismertté a fenti törvény? (1 pont)

.....

f) Melyik társadalmi csoport továbbtanulását korlátozta burkoltan a törvény? (0,5 pont)

.....

5 pont	
--------	--

10. A feladat az 1948 és 1953 közötti magyar gazdasághoz kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

„3. § (1) A népgazdaság fejlesztésének eredményeként az egész ipari termelés értékének 1954-ben el kell érnie az 1949. évi ipari termelés 186,4%-át. Ezen belül a nehézipar termelésének értéke az 1949. évi termelés értékének 204,3%-át éri el, a könnyűiparé 172,9%-át.

(2) A mezőgazdasági termelés értékének az 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 142,2%-át. Ezen belül a növénytermelés hozama 135%-ot, az állattenyésztésé 151,1%-ot ér el.” (Részlet az 1949/XXV. Törvényből)

„Legfontosabb feladata [volt] a magántulajdon teljes felszámolásán túl az ország iparosítása, azon belül is elsősorban a nehéz-és gépipar fejlesztése, mert – olvashatjuk a [...] törvényben – »ez a könnyűipar fejlesztésének, a mezőgazdaság gépesítésének és szocialista átszervezésének, a közlekedés korszerűsítésének feltétele.«” (Honvári János történész az 1949/XXV. törvényről)

a) Hogyan nevezzük azt a gazdaságpolitikát, amire a források utalnak?

.....

b) Nevezze meg szakkifejezéssel az aláhúzott részt!

.....

c) Nevezze meg, melyik társadalmi csoportra vonatkozik az alábbi forrásrészlet?

.....

„Visszamondták hiteleiket, [...] kizárták őket a falusi képviselő [...] testületből. [...] Elvették összes nagygépjüket. [...] Olyand) kötelezettséget róttak rájuk, amit akkor sem tudtak volna teljesíteni, ha akarták volna. [...] Alapvető egzisztenciális gondokkal küszködtek, gyerekeik még középiskolában sem tanulhattak tovább, nemhogy egyetemen és főiskolán. Minden hibáért, a mezőgazdasági munkában tapasztalható lemaradásért, hiányosságért őket tették

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

meg bűnbakoknak.” (Honyóári János történész)

d) Nevezze meg a kipontozott részhez tartozó történelmi szakkifejezést!

e) Nevezze meg az 1948–1953 közötti korszak névadó magyar politikusát (vezetéknév és keresztnév)!

5 pont	
--------	--

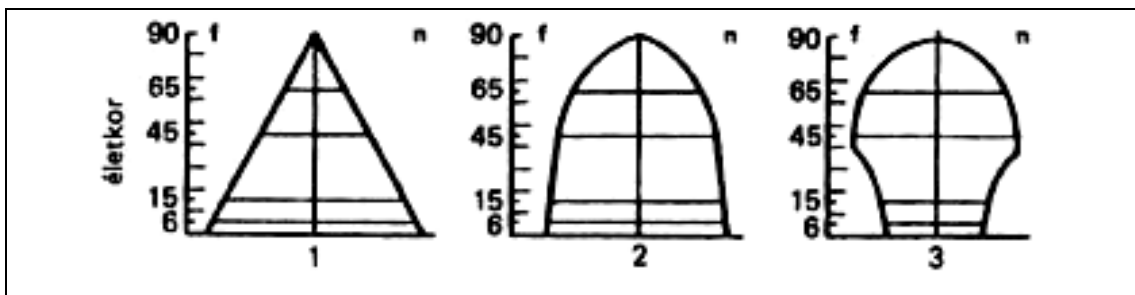
11. A feladat a jelenkor demográfiai sajátosságaihoz kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Jelölje számozással, melyik típusú korfa jellemző a mai Magyarországra és melyik Kenyára?

Magyarország:.....

Kenya:

(f= férfi, n= nő)

A születéskor várható élettartam 1950-1985 között							
Időszak	Európa	Afrika	Latin-Amerika	Észak-Amerika	Kelet-Ázsia	Dél-Ázsia	Világ
1950-1955	65,3	37,8	51,1	69,1	42,7	39,9	46,0
1975-1980	72,3	47,6	62,6	73,3	66,6	52,7	58,0
1980-1985	73,1	49,3	64,2	74,4	68,4	54,9	59,5

b) Nevezze meg, melyik térségben nőtt legnagyobb mértékben a várható élettartam! Miért? Említsen egy okot!

Térség neve:

Ok:

„[...] Megjósolható, hogy 2080-ig a 60 éven felüliek aránya tovább nő, mert statisztikailag ma minden német nő csupán 1,3 gyermeket hoz a világra. Ráadásul

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

nemcsak az a baj, hogy a kevesebb gyerek kevesebb utódot nemz majd; a születéskor várható életkor is megnő. [...] A múlt évben száz 20 és 60 év közötti lakosra még mintegy 43 hatvan év feletti eltartott^(c) jutott, ötven év múlva ez a szám már 90 fölé emelkedik. [...] 2050-ig összesen 188 millió embernek kellene bevándorolnia Németországba (ahol ma mintegy nyolcvanmillióan élnek!), hogy megállítható legyen az öregedési együttható emelkedése. Önmagában azonban ez sem lenne elegendő, mert egy idő után a bevándorlók^(d) is megöregednek; következésképpen a masszív munkaerőimport mellett 3,8-ra kellene emelkednie az egy nőre jutó élveszületések számának, ami viszont csak matematikailag képzelhető el, figyelembe véve, hogy ez a mutatószám jelenleg a fejlődő országok átlagában is csupán 3,0." (*Eduport, internetes portál; 2002.*)

c) A társadalombiztosítás melyik ágazatára utal az aláhúzott kifejezés?

.....

d) Mi lehetett az oka annak, hogy 1945 után dél-európaiak tömege vándorolt be Nyugat-Németországba?

.....

3 pont	
--------	--

12. A feladat a helyi önkormányzatokhoz kapcsolódik.

Döntse el a forrás és ismeretei alapján az állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Tegyen X jelet a táblázatba! (Elemenként 0,5 pont.)

„8.§ (4) A települési önkormányzat köteles gondoskodni az egészséges ivóvízellátásról, az óvodai nevelésről, az általános iskolai oktatásról és nevelésről, az egészségügyi és a szociális alapellátásról, a közvilágításról, a helyi közutak és a köztemető fenntartásáról; köteles biztosítani a nemzeti és az etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését.

9. § [...] (3) A képviselő-testület egyes hatásköreit a polgármesterre, a bizottságaira, a részönkormányzat testületére, a kisebbségi önkormányzat testületére, törvényben meghatározottak szerint társulására ruházhatja. E hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, e hatáskört visszavonhatja. Az átruházott hatáskör tovább nem ruházható.[...]

10. § (1) A képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át:

- a rendeletalkotás;
- szervezetének kialakítása és működésének meghatározása, továbbá a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, megbízás;
- a helyi népszavazás kiírása, az önkormányzati jelképek, kitüntetések és elismerő címek meghatározása, használatuk szabályozása, díszpolgári cím adományozása;
- a gazdasági program, a költségvetés megállapítása, döntés a végrehajtásukról szóló beszámoló elfogadásáról, a helyi adó megállapítása, a településrendezési terv jóváhagyása[...]
- önkormányzati társulás létrehozása, társuláshoz, érdekképviseleti szervezethez való csatlakozás;
- megállapodás külföldi önkormányzattal való együttműködésről, nemzetközi önkormányzati szervezethez való csatlakozás;

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

g) intézmény alapítása;

h) közterület elnevezése, emlékmű állítás;[...]

k) állásfoglalás megyei önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti. [...]

12. § (1) A képviselő-testület szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott számú, de évente legalább hat ülést tart. [...]

(2) A képviselő-testület elnöke a polgármester, aki összehívja és vezeti a képviselő-testület ülését.

(3) A képviselő-testület ülése nyilvános.

(4) A képviselő-testület

a) zárt ülést tart választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízatás adása, illetőleg visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása, fegyelmi büntetés kiszabása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor, ha az érintett a nyilvános tárgyalásba nem egyezik bele; továbbá önkormányzati, hatósági, összeférhetlenségi és kitüntetési ügy, valamint vagyonyilatkozattal kapcsolatos eljárás tárgyalásakor;

b) zárt ülést rendelhet el a vagyonával való rendelkezés és az általa kiírt pályázat tárgyalásakor, ha a nyilvános tárgyalás üzleti érdeket sértene.[...]

32. § A polgármester tagja a képviselő-testületnek, a képviselő-testület határozatképessége, döntéshozatala, működése szempontjából települési képviselőnek tekintendő. A polgármester a megválasztását követően esküt tesz a képviselő-testület előtt.

33. § A polgármester tekintetében a képviselő-testület gyakorolja a munkáltatói jogokat, munkabérért a jogszabály keretei között határozza meg. A polgármester az államigazgatási tevékenységéért a közszolgálati szabályok szerint felelős." (A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény)

Állítás	Igaz	Hamis
a) A helyi népszavazás kiírása a polgármester hatáskörébe tartozik.		
b) A települési önkormányzat köteles gondoskodni a középiskolai képzésről.		
c) A helyi képviselőtestület üléséről ki lehet zárni a nyilvánosságot.		
d) A helyi önkormányzatokról szóló jogszabályt a kormány hozta 1990-ben.		
e) A polgármester nem tagja a képviselő-testületnek.		
f) A polgármester fizetését a képviselő-testület állapítja meg.		

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
1. Augustus politikája	3	
2. Angol rendiség	3	
3. Hunyadi Mátyás külpolitikája	3	
4. Felvilágosodás	4	
5. A XVIII. századi magyar társadalom	5	
6. Napóleon	3	
7. Dualizmus	4	
8. II. világháború	3	
9. Társadalmi viszonyok Horthy idején	5	
10. Magyarország gazdasága 1948-1953 között	5	
11. Mai demográfiai problémák	3	
12. Önkormányzati választások	3	
Összesen	44	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 22.

TÖRTÉNELEM
EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 22. 8:00

II.

Időtartam: 150 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok elkészítéséhez az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (fejlődés, változás, termelés stb.), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), amelyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **négyet** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:
kidolgozandó:

kettő rövid és **kettő** hosszú feladat, amelyek közül **mindegyik más-más korszakra** és legalább **kettő a magyar történelemre** vonatkozik.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Ókori Spárta	rövid
	14.	Az Oszmán Birodalom kialakulása	hosszú
	15.	Liberalizmus, konzervativizmus	rövid
	16.	New Deal	hosszú
Magyar történelem	17.	A honfoglaló magyarság életmódja	rövid
	18.	A török kiűzése	hosszú
	19.	Széchenyi István eszmerendszere	rövid
	20.	A magyar rendek és a Habsburgok	hosszú
	21.	Károlyi-rendszer	rövid
	22.	Magyar holokauszt	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

Ellenőrizze választása helyességét az alábbi táblázat kitöltésével!

A feladatválasztás szempontjai	Igen
Négy feladatot választott?	
Legalább két magyar történelmi feladatot választott?	
Legalább egy egyetemes történelmi feladatot választott?	
Két rövid és két hosszú feladatot választott?	
Mind a négy kiválasztott feladata különböző korszakból való? (A táblázatban a korszakokat a kettősvonal választja el.)	
Egyértelműen jelölte feladatválasztásait?	

A feladatok közül **csak a választott négyet dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

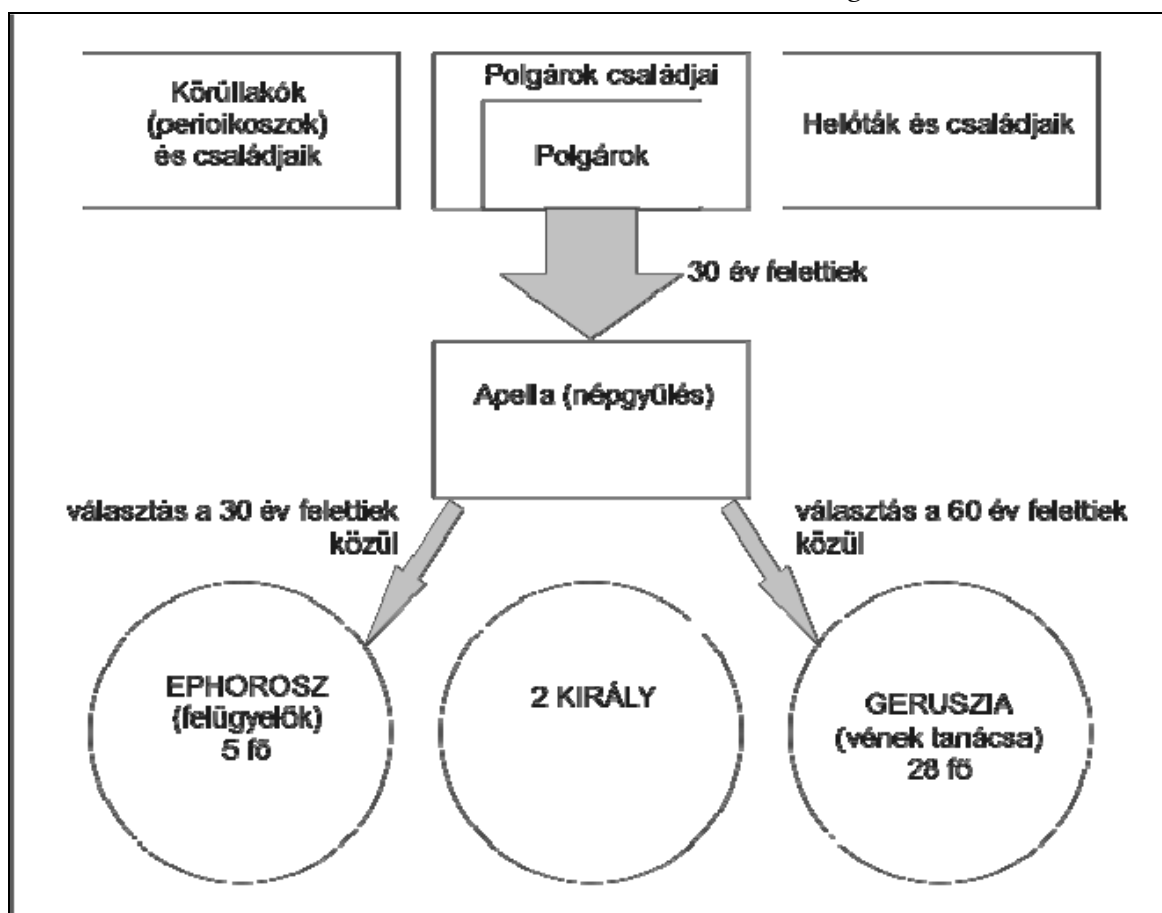
A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat az ókori Spártával kapcsolatos.*(rövid)*

Mutassa be a források és ismeretei alapján a spártai társadalom felépítését, a polisz működését! Használja a középiskolai történelmi atlaszt is!

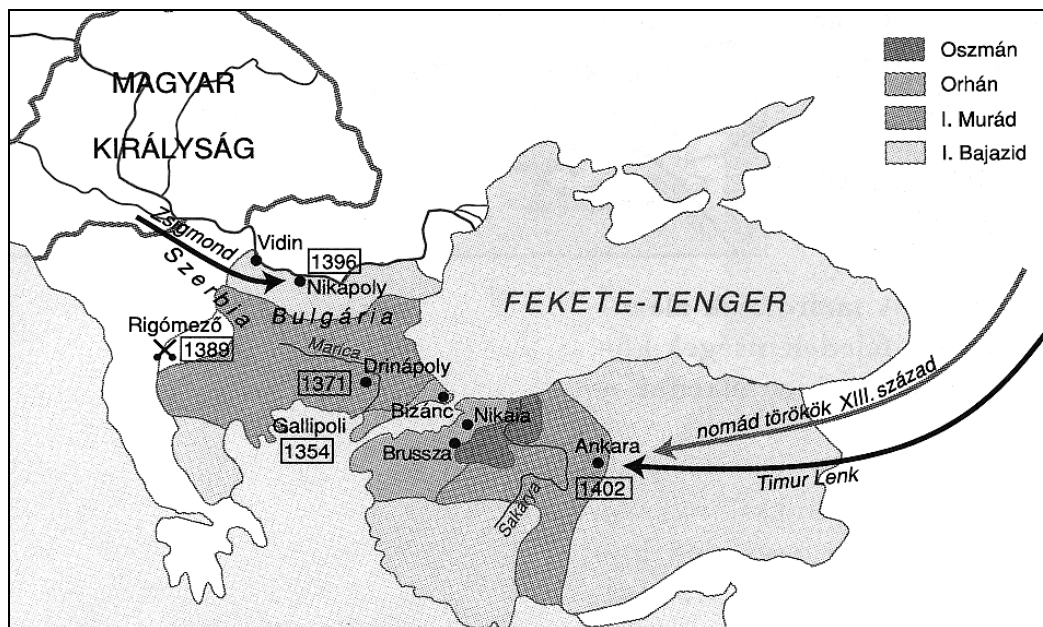
„Spárta közvetlen határát pedig 9000 részre [osztotta]. Ennyi lett a spártaiak osztályrészeinek száma.[...] Nem sajnálta polgártársaitól a szabadidőt, viszont teljesen eltiltotta őket a köznapi mesterségektől. [...] A földet [...] is a helóták művelték meg helyettük.[...] A csecsemő felnevelése nem az apa belátásától függött, hanem el kellett vinni az összejövetelek helyére, ahol a legidősebb törzstagok szemügyre vették a gyermeket. Ha jókötésűnek, erősnek találták, kiutaltak neki egy földdarabot a kilencezer közül, és elrendelték felnevelését. Ha viszont csenevész [...] volt, kivitték a Taügetosznak „Kitevő” nevű szakadékos helyére, mivel sem neki, sem az államnak nem előnyös, ha egy nem egészségesnek született, erőtlen gyermek életben marad. [...] Az úgynevezett krüpteia a következőkből állott: az előjárók időnként a legértelmesebbnek ítélt ifjakat kiküldték a vidékre, mindössze egy törrel és a legszükségesebb élelemmel felszerelve. Ezek nappal szerteszéledtek, és rejtekhelyeiken pihentek, éjszaka viszont kiálltak az utakra, és legyilkolták a kezükbe kerülő helótákat. [...] Először is minden arany- és ezüstpénzt kivont a forgalomból, és elrendelte, hogy fizetési eszközül csak vasat szabad használni. [...] Sem idegenből hozott árut, sem dísztárgyakat nem lehetett érte vásárolni, külföldi kereskedők hajói nem kötöttek ki Lakedaimon kikötőiben.” (Plutarkhosz: Lükurgosz élete)

Spárta társadalma és politikai intézményei

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

folyamatban, amelynek során a félsziget szilárdan beépült az Oszmán Birodalomba. [...] A balkáni népek legyűrésében másik, ugyancsak eredményes eszköznek bizonyult a lakosság nagy tömegeinek foglalkoztatása a török hadseregben. [...] Az ellenséges államocskák helyét egy világbirodalom foglalta el, a félsziget [...] egy erősen központosított, céltudatosan vezetett gazdaság vérkeringésébe kapcsolódott be.” (Hegyi Klára történész)

Az Oszmán Birodalom kialakulása

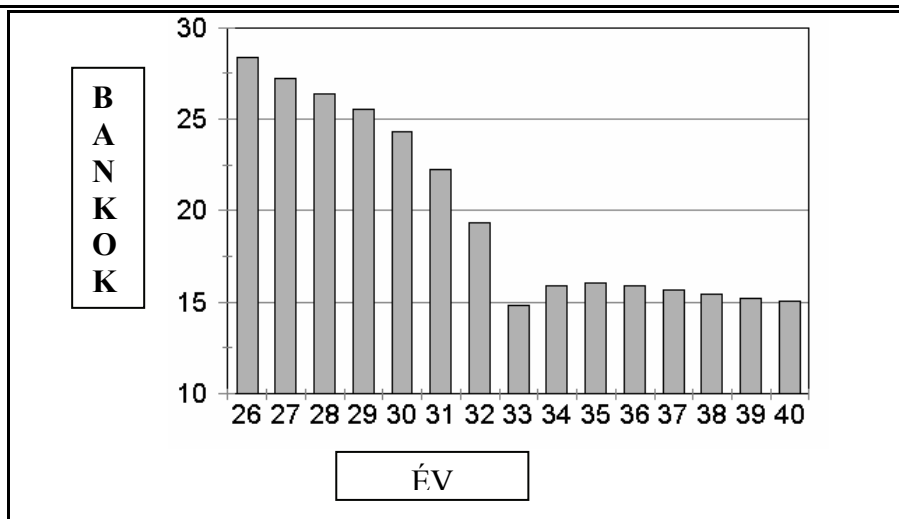
„A születés itt senkit sem különböztet meg a másiktól. Mindenki annyi tiszteletben részesül, amennyi állásának és hivatalának kijár. [...] Az állásokat maga a szultán adományozza, s mit sem törődik ködös nemesi származással, tekintéllyel avagy a tömeg ítéletével. Csakis az érdemeket, az erkölcsöt, a tehetséget és az alkalmasságot veszi figyelembe.” (Busbecq; 1550 körül)

„Maguk az adók nyugati, vagy akár magyar szemszögből nézve még összességükben sem voltak magasak, s a balkáni parasztok olykor egyenesen megkönnyebbültek, mikor [...] a török birodalom viszonylagos békéjébe kerültek. [...] Az pedig ennek a rendszernek egyenes következménye, hogy a török hadsereg ereje és szervezettsége már ekkor, a XV. században is felülmúlta bármely európai ország erejét és felkészültségét.” (Barta Gábor történész)

„A világrend fenntartása érdekében célszerű, ha utódaim közül az, aki elnyeri a szultánságot, megöletti fiútestvéreit.” (II. Mohamed szultán)

„Magyarországot is terheli némi felelősség a fő okért, amely az új muzulmán hatalom elsőprő előrenyomulását lehetővé tette, s ami nem volt más, mint a keresztény országok közötti egység és együttműködés hiánya. Ennek természetesen akadálya volt a katolikus és az ortodox egyház között [...] fennálló egyházszakadás.” (O. Halecki történész)

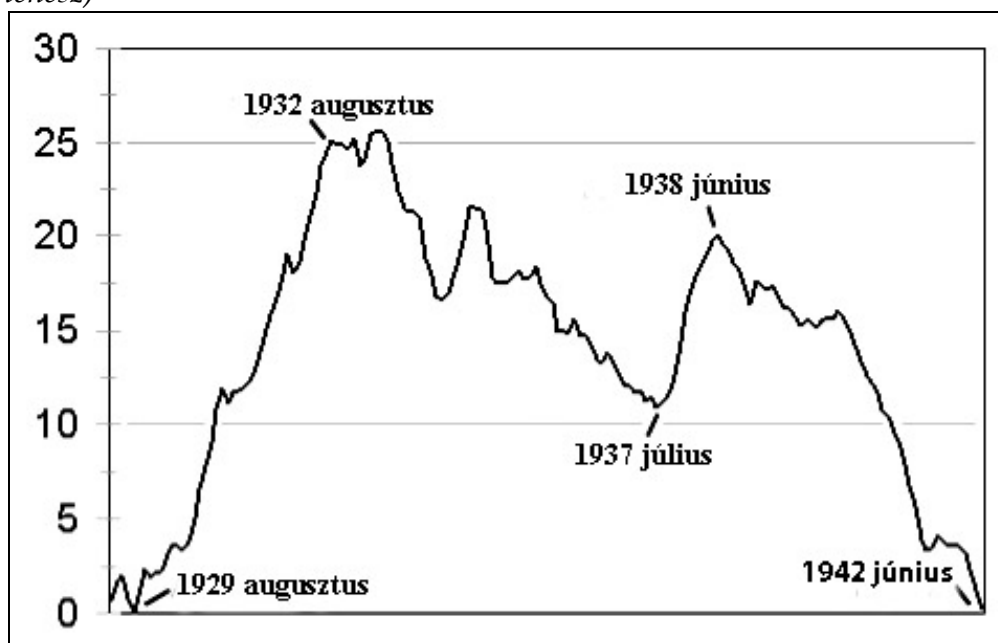
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A bankok számának alakulása (ezer) 1926 és 1940 között az Egyesült Államokban

„A legnagyobb vállalkozás a Tennessee folyó völgyének rendezése volt. Szabályozták a folyót és völgyét, számos duzzasztót és erőművet építettek, magasfeszültségű vezetékekkel látták el. [...] A farmerek földjeit felvásárolták, egyesítették, majd új gazdaságokra osztották fel, amelyekre földműveseket telepítettek. Az új gazdák trágyát, eszközöket és gépeket, valamint vetőmagot kaptak, ha a gazdaságot a tudósok [...] által kidolgozott terv szerint vezették.” (Ciepielewski, történész)

„Ő volt az első nagy amerikai hang. Nemzedéke legtöbb amerikai polgárának első politikai emléke az, hogy rádió mellett ülve hallgatja azt a hangot - az erőteljes, magabiztos, tökéletesen fesztelen hangot. [...] Ha valakinek még nem volt rádiója, elment a néhány száz lépésnyire lakó szerencsésebb szomszédjához. A kormány a szó legközvetlenebb értelmében kinyújtotta a kezét, és megérintette az állampolgárokat, beavatta az amerikaiakat a politikai életbe.” (D. Halberstam sajtótörténész)

A munkanélküliségi ráta (%) alakulása az Egyesült Államokban

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

17. A feladat a honfoglaló magyarsággal kapcsolatos

(rövid)

Mutassa be az alábbi források és ismeretei alapján a honfoglaló magyarság életmódját, a világról alkotott felfogását!

„Ügyesen kilesik a kedvező alkalmat, és ellenségeiket nem annyira karjukkal és haderejükkel igyekeznek levérni, mint inkább csel, rajtaütés [...] útján. Fegyverzetük kard, bőrpáncél, íj és kopja, s így a harcokban legtöbbször kétféle fegyvert visel. [...] Türk [magyar] ellenfeleinknek hátrányos a legelő hiánya, tekintve a magukkal vitt lovak sokaságát. [...] Lovasok és lóról le nem szállnak, mert gyalogosan nem képesek helyt állni, minthogy lóháton nőttek fel.” (Bölcs Leó, bizánci császár; IX. század)

„Sátraik vannak, és együtt vonulnak a sarjadó fűvel és a zöld vegetációval. Bárhova is mennek, együtt utaznak egész rakományukkal és raktárukkal, (az uralkodó) kísérőivel és a trónussal, a sátrakkal és az állatokkal. [...] Amikor eljönnek a téli napok, mindegyikőjük ahhoz a folyóhoz húzódik, amelyikhez éppen közelebb van. Ott marad télire, és halászik.” (Ibn Ruszta és Gardízi; IX. század)

„A világ rétegekre oszlik: a középső a mi világunk, a felső [...] az istenek és szellemek lakóhelye, míg az alsó világ a gonosz szellemek tanyája. E világi rétegeket egy csodálatos fa – az életfa vagy világfa – köti össze, melynek gyökerei az alsó, csúcsa és felső ágai a felső világi rétegekbe nyúlnak. [...] A fa ágai közt van a Nap, a Hold és a csillagok. A különböző világi rétegek közt [...] csak a különleges tulajdonságokkal és tudással rendelkező sámán (vagy magyar nevén: a táltos) tud közvetíteni.” (Fodor István történész)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

18. A feladat a XVII. századi magyar történelemhez kapcsolódik. *(hosszú)*
Mutassa be a források és ismeretei alapján a török kiűzésének körülményeit, magyarországi és nemzetközi összefüggéseit, következményeit! Használja a középkorai történelmi atlaszt is!

Kronológia:

- 1683 Thököly Imre csatlakozik a törökök táborához
- 1684 A Szent Liga megalakulása
- 1684 Regensburg - egyezmény XIV. Lajos és I. Lipót között
- 1688-97 Az osztrák Habsburgok háborúja Franciaországgal
- 1697 A hegyaljai kuruc felkelés

„Közel vagyon az török hitnek romlása [...] bizony, ha volna erős, körmös kéz, most szemlátomást látni az ő monarchiájok kisebbségét.” *(Zrínyi Miklós; 1660)*

„Török hadak, kuruc katonák, végvári vitézek után három császári ezred zsarolta meg a várost: Mercy, Heissler, Caprara. Tizenkétezer kenyeret kellett adnunk, és elhajtották a város utolsó 500 marháját. Sokan éhen megholtak, jó maga bíró emberek, gyermekek, lányok és asszonyi állatok ebet, macskát az éhség miatt meettek. - Miskolc városa” *(Esterházy Pál nádorhoz írt panaszlevél)*

„[...] Magyarországnak s kapcsolt részeinek összes karai és rendei kinyilatkoztatják, hogy mostantól jövőre s örök időkre [...] Ő császári és királyi felségének saját ágyékából származott fiúörökösei közül az első szülöttet fogják törvényes királyuknak s uruknak ismerni, és [...] Magyarországon belül, meg fogják koronázni. A karok és rendek [...] hódolatuknak és mocsoktalan hűségük kötelességének további tanúsítására s a bizalmatlanságnak, mely a király s az ország és annak kapcsolt részei közt [...] netalán a jövőben felmerülhetne, gyökeres kiirtására alázattal kedveskedő s hódoló lélekkel beleegyeztek, hogy az ellenmondás s ellenállás szabadságáról beiktatott [...] záradékot, második Endre király [...] törvénye [...] 31. cikkelyének tartalmából s értelméből, [...] e jelen törvényes rendelettel kizárják s eltávolítsák. *(A pozsonyi országgyűlés határozata; 1687)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

19. A feladat a XIX. századi magyar történelemhez kapcsolódik. *(rövid)*
Foglalja össze a források és ismeretei alapján, milyen tényezők hatottak Széchenyi István eszmerendszerének alakulására a reformkor időszakában!

„A pénznek, földnek s minden egyébnek csak úgy van lehető legnagyobb haszna, ha egyiket s másikat minden pillanatban arra fordíthatom, amire tetszik. [...] Pénzéhez képest miért szegény a magyar tőkepezés és a földesúr? Az első nem teheti pénzt oly helyre, honnan mindég tetszése szerint ki is vehetné, s attul rendes kamat folyna. A másik pedig kiterjedt zsíros dűlői mellett se kap [...] okvetlenül egy forintot is.”
(Széchenyi István)

„Tudom én a közvéleményt tisztelni, de nem azt, mely Dózsa söpredékében vagy chartista bandákban dühöngő szélvészékként mindent magával sodor. Hozzuk végre tisztába, hogy mai, felette hátramaradt, s mindenben oly fejletlen körülményeihez képest sem a sokaságban lelendjük azt a vezetést, mely ki bírná kalauzolni az ígért földére a magyart. Mindent a népért, de semmit általa!” *(Széchenyi István)*

„Arra kell végre meggyőződve lennünk, hogy nem a kormány valódi oka elnyomatásunknak s hátramaradásunknak, hanem értelmi súlyunk fejletlensége s így parányisága. [...]” *(Széchenyi István)*

„Itt a kulcsa mindennek, az érdeken és a szövetségben. [...] Ez hozta létre a vasutat, a gőzhajót, a repülő léggömböt, az új hidakat, az alagutakat. Anglia azért áll a világ élén, mert ez a szenvedély itt öltött leginkább formát.” *(Széchenyi István)*

„Üssük csak gyenge fazekunkat minden fazék, sőt a szláv és német kőedény ellen is, és rövid idő alatt törött cserép lesz a magyar.” *(Széchenyi István)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

20. A feladat a XVIII. századi magyar történelemhez kapcsolódik. *(hosszú)*

Mutassa be a források és ismeretei alapján a Habsburgok és a magyar rendek viszonyának alakulását 1711 és 1792 között! Válaszában térjen ki a viszony alakulását befolyásoló tényezőkre!

„Az az akaratom, és különösképpen arra kell ügyelni, hogy ezzel a nemzettel nagyobb megértéssel kell bánni, s elejét kell venni azon panaszának, hogy a németek elnyomják. [...] Ezt az országot most különös jóindulattal és óvatossággal kell kormányozni, [...] mert ezen ország nyugalma nagyon megfelel érdekeinknek.” (III. Károly; 1711)

„Ő legszentségesebb császári és királyi felsége az ország s az ahhoz kapcsolt részek összes hű karainak és rendeinek minden [...] jogait, szabadságait, kiváltságait s mentességeit, és előjogait, az alkotott törvényeket s helybenhagyott szokásokat [...] megerősíti s meg fogja tartani.” (Részlet Pragmatica Sanctióból; 1722/23)

„Magyarországról, a mi személyünkről, gyermekeinkről és a koronáról van szó. Mindenkitől elhagyatottan, egyedül a magyarok hűségéhez és régóta ismert áldozatkészségéhez folyamodunk. Személyünk, gyermekeink, koronánk és a birodalom e végső veszedelmében kérjük a rendek haladéktalan segítségét!” (Mária Terézia; 1741)

„Ez az ország komoly figyelmet érdemel és ugyanazt a királynői gondoskodást, amit a többi hűséges tartományok. De szerencsétlenségére belső alkotmánya még olyan jellegű, hogy a király és az ország jóléte egymással ellentétben áll, és mindaz, ami az országnak mezőgazdasági termékek eladásával, manufaktúrák alapításával és kereskedelemmel gazdagodást jelentene, nem az adófizetőknek, hanem az állami terhek viselése alól magát teljesen kivonó nemességnek szolgálna javára. [...] A tapasztalat bizonyítja, hogy az országgyűlések az uralkodóra mindig hátrányosak, ezért nem kell a rendeket összehívni. [...] Az országgyűlési végzésekhez és a hazai törvényekhez sohasem szabad hozzányúltni, vagy azok ellen cselekedni.” (Kaunitz államkancellár előterjesztéséből; 1761)

„Legjobbnak tartanám megegyezni az országokkal, hogy tíz évre teljhatalmat adjanak, mely idő alatt mindent lehessen tenni javukra, megkérdezésük nélkül. [...] Mielőtt többet követelnénk ez országtól [Magyarországtól], arra kell igyekezni, hogy boldoggá tegyük. E célból reformálni kell belső szerkezetét, forgalmat kell adni

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„A birodalom teljhatalmú megbízottja felelős a magyar politika minden fejleményéért, és utasításait a külügyek birodalmi miniszterétől kapja. [...] Az SS és a rendőrség német erőkkel végrehajtandó magyarországi feladatainak ellátására - elsősorban a zsidókérdés rendőrségi vonatkozásaiban - a birodalom teljhatalmú megbízottjának törzséhez nyer beosztást egy magasabb SS-és rendőrségi vezető, aki a megbízott politikai utasításai szerint jár el.” (Hitler Weesenmayernek szóló megbízóleveléből; 1944 március 20.)

„A zsidók összeszedését a területileg illetékes rendőrség és a magyar királyi csendőrség végzi.[...]A német biztonsági rendőrség tanácsadó szervként a helyszínrre ki fog szállni, akikkel a zavartalan együttműködésre különös súlyt kell helyezni.[...]Az elszállítás fogolyként vonaton [...] történjék. Az elszállítandó zsidók csak a rajtuk lévő ruházatot, legfeljebb kétváltás fehérneműt és fejenként legalább 14 napi élelmet, továbbá legfeljebb 50 kg-os podgyászt [...] vihetnek magukkal. Pénzt, ékszereket, arany és más értéktárgyakat nem.” (Titkos belügyminiszteri rendelet; 1944 április 7.)

„A nyár [1944] folyamán sikerült keresztülvinnem, hogy zsidókat mentesíthettem a »törvényes tilalmak és korlátozások alól«. Képzelték, hogy milyen nagyszámú kérelmet terjesztettek elém, és én egyetlenegy sem utasítottam el. Az elhurcoltakról azt állították, hogy munkatáborokban dolgoztatják őket. Csak július elején tudtam meg titkos hírhozó útján a szörnyű valóságot a megsemmisítő táborok működéséről.[...] Június végéig az elhurcoltak száma meghaladta a 400 000-et. Budapest úgynevezett »megtisztítására« tervek szerint augusztusban került volna sor. Itt 170 000 zsidót tartottak hivatalosan nyilván, és állítólag még 110 000-et rejtegettek magyar barátaik. Összefogásukra és eltávolításukra Baky és Endre, a két belügyi államtitkár rajtaütésszerű akciót szervezett. Erre a hírre az Esztergom mellett állomásozó pánfélőshadosztályt Budapestre rendeltem, és a budapesti csendőrség parancsnokát utasítottam, hogy ha kell, erőszakkal akadályozza meg a zsidók elszállítását.” (Horthy Miklós: Emlékirataim; 1951)

Deportálás

Gyerekek Auschwitzban

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	44	
II. Szöveges kifejtendő feladatok		
13. Ókori Spárta	7	
14. Az Oszmán Birodalom kialakulása	16	
15. Liberalizmus, konzervativizmus	7	
16. New Deal	16	
17. A honfoglaló magyarság életmódja	7	
18. A török kiűzése	16	
19. Széchenyi István eszmerendszere	7	
20. A magyar rendek és a Habsburgok	16	
21. Károlyi–rendszer	7	
22. Magyar holokauszt	16	
II. Szöveges kifejtendő feladatok	46	
I. + II. összesen	90	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: